

איזון זכויות פנסיוניות - לא מה שחשבת! איך מתגרשת יצאה בזכותי מאיזון זכויות פנסיוני עם 2.6 מיליון ש"ח ביד במקום רק עם רבע מיליון ש"ח

דוד בכר אקטואר, מעריך שווי חברות ועסקים CFV, יועץ פנסיוני, חתם ביטוח חיים מורשה CLU, מתכנן פיננסי מוסמך CFP מסביר כיצד במהלך ביצוע איזון זכויות פנסיוניות בין בני זוג נתגלתה זכות פנסיונית ידועה לאישה בשווי של 4.6 מיליון ש"ח.

במקרים רבים, בעת גירושין, קרי איזון משאבים, בני הזוג סבורים כי דוחות המסלקה הפנסיוניות משקפים את מלוא הזכויות הפנסיוניות שלהם. בפועל, לא פעם מסתברות זכויות "שקטות" – הסכמים – התייבשות תקציביות או רכיבים חוץ מרכזיים – שאינם מופיעים בדוחות הרשמיים. מאמר זה מגלה זכות פנסיונית לא מודווחת אשר שינתה את תמונת האיזון בין הצדדים מן הקצה אל הקצה – וחשפה שווי של 2.3 מיליון ש"ח לטובת האישה. בדיקה אקטוארית מעמיקה יכולה לחשוף זכויות חבויות ולהשפיע דרמטית על איזון המשאבים בגירושין.

נתבקשתי על ידי זוג לתן ייעוץ מהיבט אקטוארי לצורך ביצוע היפרדות גירושין. תחילה ביקשתי מכל צד להמציא לי דוח מסלקה פנסיונית לגבי מצבת הזכויות הפנסיוניות שלו, במטרה להבין כמה זכויות פנסיוניות יש לבני הזוג במצטבר, היכן והאם מדובר בזכויות פנסיוניות בסיסיות או מורכבות.

מנוחת החשבונות לא רצתה להרחיב אך מסרה לי שמאחר והבעל הוא למעשה הבעלים של החברה שבה הוא עובד הרי שאין ערך לימי החופשה והמחלה שבה הוא עובד הרי לא הולך לשלם אותם לעצמו. הסברתי למנהלת החשבונות שהבעל הוא יישות נפרדת מהחברה שבה הוא עובד, כל שכן מהחברה שבה הוא מחזיק מניות ולכן אם הבעל מחר מופטר או מתפטר מהחברה שבה הוא מועסק כשכיר הוא יכול לתבוע את הזכויות המגיעות לו בחוק מהחברה, לרבות ימי חופשה וימי מחלה.

מנהלת החשבונות הוסיפה כבדרך אגב, "אולי גם תרצה את הסכם הפנסיה התקציבית של הבעל?". שאלתי למה הכוונה פיקציה עובר לפנסיה תקציבית של הבעל. "תראה", החברה רשמה בספריה התייבשות לפנסיה תקציבית לבעל בסכום של כ-5 מיליון ש"ח, אבל לא באמת נערכה הפקדה בקופה כלשהיא כנגד הפרשה זו", היא ענתה. "אז מה את אומרת בעצם?", שאלתי. "תראה", הואיל ומדובר בהפרשה בלבד ללא הפקדות, אז אין לזה כל ערך מבחינת לימי החופשה ולימי המחלה שאני רושמת לו בתלוש השכר", היא ענתה.

אף שלא בוצעה כל הפקדה ממשית, לכאורה 'פיקציה', הרי מבחינה אקטוארית ומשפטית מדובר בהתייבשות מחייבת לכל דבר. לאור זאת, פניתי לאישה (כי אחרי הכל מדובר על מו"מ ולא על הליך משפטי) וביקשתי ממנה לדאוג שישלחו לי את תלושי השכר של הבעל. "את ידעת שלבעלך יש פנסיה תקציבית מהחברה שהוא מועסק בה?", שאלתי. "לא", היא ענתה לי. "אני שאלתי אותם במפורש האם יש לכם זכויות פנסיוניות מורכבות וענתי לי בשלילה, אז איך אני מגלה כעת שיש לו פנסיה תקציבית?", שאלתי. "אינני יודעת לענות לך", ענתה האישה. "אני רוצה שתדאגי לי לדורות סכמים של החברה שבה מועסק הבעל ל-5 השנים האחרונות, אם אין 5 אז כמה שיש. כי אני רוצה לראות האם הפנסיה הזו מופיעה במאזני החברה".

תוך יומיים קיבלתי מהאישה הן את תלושי השכר של הבעל והן את הדוחות הכספיים של החברה שבה הוא מועסק. במאזני החברה בצד הפאסיב (ההתייבשות הלא שוטפות) גיליתי התייבשות בשם "פנסיה תקציבית" על סך 4.6 מיליון ש"ח. התייבשות זו חררה על עצמה ב-5 השנים האחרונות ולחברת זה משוה שהתגבש מזמן (בתחום של אקטואריית איזון המשאבים בכלל ושל ביקורת חקירתית בפרט ידוע שמתגרשים מתחכמים ומתכננים את הגירושין שלהם לפחות 5 שנים לפני מועד הפירוד – מה שנקרא "תכנון גירושין").

הבהרתי לאישה "תראה, בביאור של מאזן החברה לעניין הפנסיה התקציבית כחוב שהחברה חתמה על בעלה היותו בעל מניות השליטה בחברה האם שמוזיקה בחברת זו על הסכם לתשלום פנסיה תקציבית עם פרישתו כעובד שכיר מהחברה שבה הוא מועסק. הערך האקטוארי של התייבשות זו אשר נרשמה כהתייבשות בספרי החברה מסתכם בכ-4.621 מיליון ש"ח. "ימה זה אומז?", היא שאלה אותי. "אני לא רוצה לקפוץ למסקנות, אבל אני רוצה שתארגני לי את ההסכם שבעלך חתם מול החברה לתשלום פנסיה תקציבית".

עברו כמה ימים וההסכם נשלח אליי במייל. ישבתי לקרוא אותו והומתי לפתן לראש: "לגבי הפנסיה התקציבית", אמרתי,

זכויות סוציאליות מורכבות

- הערכת שווי איזון מענקי יובל שנתיים
- הערכת שווי איזון תוספות ביגוד שנתיות
- הערכת שווי איזון תוספות הבראה שנתיות
- הערכת שווי איזון מענקי 35 ("מענק שנים ערפות")

זכויות פנסיוניות בסיסיות

- הערכת שווי איזון פנסיות מקרנות פנסיה חדשות
- הערכת שווי איזון פוליסות ביטוח חיים (ביטוחי קצב עם רכיב חיסוך) חדשות
- הערכת שווי איזון חשבונות בקופות גמל חדשות

זכויות פנסיוניות מורכבות

- הערכת שווי איזון פנסיות מקרנות פנסיה ותיקות
- הערכת שווי איזון פנסיות מוקדמות
- הערכת שווי איזון פנסיות תקציביות
- הערכת שווי איזון פנסיות גישור

מאחר וזכויות פנסיוניות מורכבות לא מופיעות בדוח המסלקה הפנסיונית שאלתי את בני הזוג האם יש להם זכויות פנסיוניות מורכבות כמפורט בתמונה לעיל וענתיי בשלילה.

מדוחות המסלקה שקיבלתי מבני הזוג עלה שלבני הזוג 3 קרנות השתלמות. מאחר והאישה הינה עצמאית (עוסקת מורשה), הרי שאין תלוש שכר ולכן היא לא צוברת ימי חופשה וימי מחלה.

לגבי הבעל, מאחר והוא שכיר ביקשתי ממנו להמציא לי את תלושי השכר שלו על מנת ללמוד על ימי החופשה והמחלה שצבר. באישור הבעל שוחחתי עם מנהלת החשבונות של החברה שבה הוא עובד שמסרה לי שהבעל הוא שכיר בחברה זו, שהיא חברה בת בעלות מלאה של החברה אחרת שהבעל מגמה על בעלי מניותיה. תלושי השכר שאני מוציאה לו הם פיקציה ולכן עלך להתעלם מהם. ניסיתי להבין ממנהלת החשבונות למה כוונתה באומרה שמדובר בתלושי פקטיביים.

מנהלת החשבונות לא רצתה להרחיב אך מסרה לי שמאחר והבעל הוא למעשה הבעלים של החברה שבה הוא עובד הרי שאין ערך לימי החופשה והמחלה שבה הוא עובד הרי לא הולך לשלם אותם לעצמו. הסברתי למנהלת החשבונות שהבעל הוא יישות נפרדת מהחברה שבה הוא עובד, כל שכן מהחברה שבה הוא מחזיק מניות ולכן אם הבעל מחר מופטר או מתפטר מהחברה שבה הוא מועסק כשכיר הוא יכול לתבוע את הזכויות המגיעות לו בחוק מהחברה, לרבות ימי חופשה וימי מחלה.

מנהלת החשבונות הוסיפה כבדרך אגב, "אולי גם תרצה את הסכם הפנסיה התקציבית של הבעל?". שאלתי למה הכוונה פיקציה עובר לפנסיה תקציבית של הבעל. "תראה", החברה רשמה בספריה התייבשות לפנסיה תקציבית לבעל בסכום של כ-5 מיליון ש"ח, אבל לא באמת נערכה הפקדה בקופה כלשהיא כנגד הפרשה זו", היא ענתה. "אז מה את אומרת בעצם?", שאלתי. "תראה", הואיל ומדובר בהפרשה בלבד ללא הפקדות, אז אין לזה כל ערך מבחינת לימי החופשה ולימי המחלה שאני רושמת לו בתלוש השכר", היא ענתה.

אף שלא בוצעה כל הפקדה ממשית, לכאורה 'פיקציה', הרי מבחינה אקטוארית ומשפטית מדובר בהתייבשות מחייבת לכל דבר. לאור זאת, פניתי לאישה (כי אחרי הכל מדובר על מו"מ ולא על הליך משפטי) וביקשתי ממנה לדאוג שישלחו לי את תלושי השכר של הבעל. "את ידעת שלבעלך יש פנסיה תקציבית מהחברה שהוא מועסק בה?", שאלתי. "לא", היא ענתה לי. "אני שאלתי אותם במפורש האם יש לכם זכויות פנסיוניות מורכבות וענתי לי בשלילה, אז איך אני מגלה כעת שיש לו פנסיה תקציבית?", שאלתי. "אינני יודעת לענות לך", ענתה האישה. "אני רוצה שתדאגי לי לדורות סכמים של החברה שבה מועסק הבעל ל-5 השנים האחרונות, אם אין 5 אז כמה שיש. כי אני רוצה לראות האם הפנסיה הזו מופיעה במאזני החברה".

תוך יומיים קיבלתי מהאישה הן את תלושי השכר של הבעל והן את הדוחות הכספיים של החברה שבה הוא מועסק. במאזני החברה בצד הפאסיב (ההתייבשות הלא שוטפות) גיליתי התייבשות בשם "פנסיה תקציבית" על סך 4.6 מיליון ש"ח. התייבשות זו חררה על עצמה ב-5 השנים האחרונות ולחברת זה משוה שהתגבש מזמן (בתחום של אקטואריית איזון המשאבים בכלל ושל ביקורת חקירתית בפרט ידוע שמתגרשים מתחכמים ומתכננים את הגירושין שלהם לפחות 5 שנים לפני מועד הפירוד – מה שנקרא "תכנון גירושין").

זכויות סוציאליות בסיסיות

- הערכת שווי איזון פדיון ימי חופשה
- הערכת שווי איזון ימי מחלה
- הערכת שווי איזון דמי הבראה
- הערכת שווי איזון מענקי פרישה
- הערכת שווי איזון השלמת פיצויי פיטורין
- הערכת שווי איזון חשבונות בקרנות השתלמות

מאחר וזכויות סוציאליות מלבד קרנות השתלמות לא מופיעות בדוח המסלקה הפנסיונית שאלתי את בני הזוג האם יש להם זכויות סוציאליות מורכבות כמפורט בתמונה שלהלן